

До г-н Гавалюгов,
Кмет на Община Ботевград

СТАНОВИЩЕ

от Бианка Маринова, моделиер-конструктор, бакалавър инженер дървообработване и производство на мебели, магистър пространствен дизайн (дизайн в градска среда, дизайн на обществени пространства, дизайн на детска среда и интериорен дизайн), участник в две научни конференции при ЛТУ София, участник в две поредни години в Sofia Design Week “Светлина и време”, дизайнер на свободна практика

за представеното идейно решение за благоустрояване на бул. Цар Освободител и прилежащите квартали на 13.05.2021 г.

Уважаеми г-н Гавалюгов,

изразявам своята подкрепа за поетата инициатива от Община Ботевград за благоустрояване на кварталите по бул. “Цар Освободител”.

Нека започна с това, че още в първата стъпка на изграждане на идейното представяне е допусната основополагаща грешка. Принципа на изграждане на такава идея се базира на:

1. Цел на проекта – обновление (ремонт) на остарели или повредени елементи от района обект на разглеждане. Изграждане на неутрална ненаатрапчива среда, в която да има хармонично обединение на минало, настояще и бъдеще, без това да налага конкретна тенденция или визия, която в бъдеще би ограничила или вкарала в конкретни рамки предстоящи обновявания.

Пример за токова ограничение и обратното - две домашни хлебопекарни:

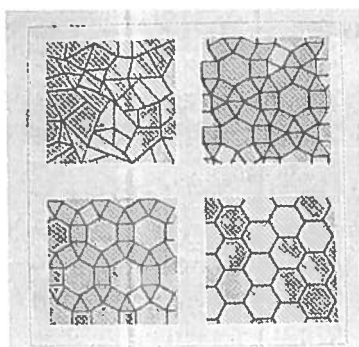
Затворена система	Отворена система
С нея можете да печете хляб на температури – 160 °C, 180 °C, 200 °C, 240 °C и т.н., при дадените в упътването рецепти за хляб.	С нея можете да печете хляб, като сами настройвате температурата (170 °C или 175 °C ...), при създадена или свободноизбрана от вас рецепта за хляб.

Подхода към изграждане на една идея (проект) е такъв, освен ако конкретно не е зададено точно обратното (“затворена визия”, която не позволява адаптиране и/или надграждане). Целта му е надграждане, а не основна реконструкция на пространството, като не е необходимо да се подменя визията, нужно е само адаптиране и надграждане на вече установеното!

2. Класифициране на средата и определяне на протагониста.

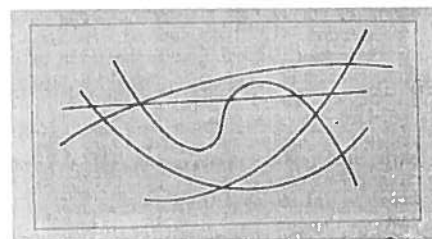
- Класификация на средата – тук се намесва познание за формообразуване и структурна комбинаторика. За да вникнете в материята, представям извадка от „Структурна комбинаторика“ на Румен Райчев:

„Всичко, което може да се каже за строежа на цялата форма или на нейните части, може да бъде изразено, чрез структурните връзки на отделните съставни елементи на тази мрежа. Описанието на формите започва с определяне на изходната база – това са видимите проекции на ръбовете на формата. Вече две прекарани линии позволяват съотношение. Те са или успоредни, или съвпадат, или се пресичат, или са кръстосани. При по-голям брой линии са възможни различни съотношения. В зависимост от „по-четивното“ или по-малко „четивното“ съотношение на елементите в равнината или пространството се определя и нашето предпочитание. Основните критерии за четивност са свързани със строежа на нервните окончания на зрителните органи на повърхността на роговицата на окото, както и задължаващото цялата природа правило за най-малкото изразходване на енергия. Правилният строеж на рецепторите на виждане проявява натуралната предпоставка за бързото, осъществено с малки усилия възприемане на форми, чиито ръбови мрежи имат също подобни черти.

Фиг. 27. Мрежи с различна степен на четивност

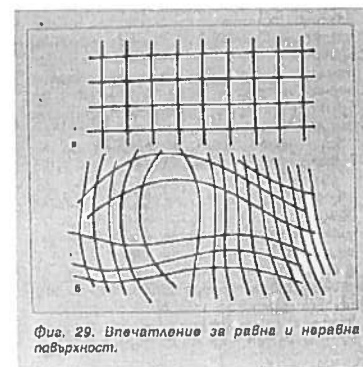
Показани са четири мрежи в равнината с нарастваща степен на четивност (фиг. 27). По-голямата лекота при отчитането на последната шестоъгълна мрежа произлиза от факта, че най-високата степен на повторемост на структурните черти на строежа - събирането на ръбовете в точки (върхове на мрежата), позволява възприемането на образа цялостно по автоматичен път. Затова пък за разчитан на първата, напълно неправилна мрежа, се изисква от съзнанието ни известно усилие за постепенно разчитане на структурните връзки по ред във всички събирателни точки. Именно за това сред разхвърляните криви линии лесно може да се намери

Фиг. 28

правата, която освен че отговаря на казаните по-горе условия за оптималното отчитане, представлява единствен пример на изключение в семейството на безкрайните възможни криви (фиг. 28). Оттук правата линия служи като основа за сравнителна оценка на останалите видове линии.“

Споменатите примери изясняват каква е ролята на геометричните структури, които се отличават в голяма степен на „правилност“ в строежа, подобност на геометричните елементи и повторемост на връзките. Най-общо казано, съзнателната оценка на свободна форма се извежда от строежа на „правилните“ структури. Освен това само в техните рамки въобще е възможно изграждането на пълна система за описание на строежа на формите и правилното прилагане на математичния метод. Сравнението на правилната квадратна мрежа с мрежата, съставена от криви линии, пресичащите се по две във всяка точка, обяснява ролята на примерите за правилност при възникване на впечатлението за примерно пространство. Фактът, че илюстрацията (фиг. 29) предизвиква у хората впечатление за неравна повърхност, е резултата от нашата памет, помнене за съществуване на плоската квадратна мрежа и се свързва с въображението за нейната физическа деформация.“

Фиг. 29. Впечатление за равна и неравна повърхност.

- Протагониста – основната фигура в проекта спрямо, която се изгражда дизайна. В случая имаме основен и поддържащ герои, архитектурата е основният протагонист, а хората обитавщи и преминаващи през този район са поддържащият протагонист.

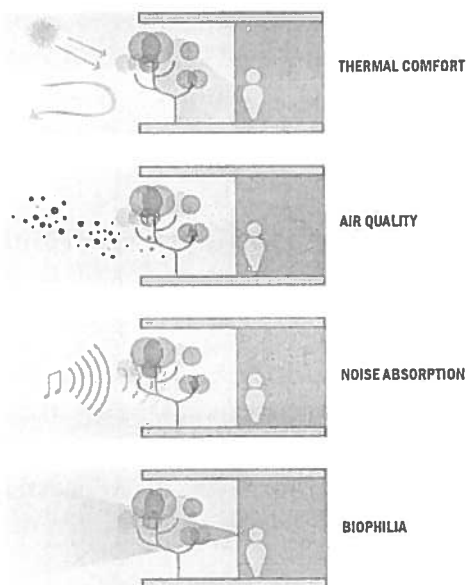
Разглеждайки архитектурата на градската среда, която е обект на становището и не само може да бъде заключено, че тя е предимно е от комунистически характер, именно отворена правилна квадрата (правоъгълна) мрежа. Следва идейният проект да последва характера на архитектурната среда, като продължение и надграждане с морфология на отворена правилна квадратна (правоъгълна) мрежа, като ѝ придаде съвременен нюанс. Така ще се създаде една хармонична, ненатрапчива, елегантна среда, която ще се възприеме като естествено и плавно продължение на отминалите времена.

На базата на горе посоченият основополагащ подход и въз основа на наблюдение на поведението и желанията на местообитателите и преминаващите се създава идеен проект, който е съобразен и със съответните нормативни наредби.

Напълно се съгласявам с мненията споделени от останалите присъстващи на общественото обсъждане на 13.05.2021 г. Именно, живущите в тези квартали не се нуждаят от „средна“ алея, нито от уширения за отпих, нито от детски площадки. Тяхното желание е просто да се направи козметичен ремонт на съществуващото пространство във вида, в който е сега или много близък до него.

Относно дървесната растителност споделям мнението на магистър ландшафтен архитект Нели Петкова – да се запази растителността, да бъдат обследвани всички дървесни видове, да се направи програма за периодично оформяне и просветляване на короните на дърветата (обгрижване от специалист арбористи), да се поддържат зелените площи върху, които децата ще могат да се забавляват и да се добави ниски растителност, която физически микроклиматичен буфер между пътното платно и хората пребиваващи в зелените площи. Места за отпих – не смятам за нужно да се обособяват конкретни уширения за тази цел, достатъчно е само да се поставят по няколко пейки от двете страни на всяка пътека или други подходящи места (под дървета например, дори до тях да няма пътеки). Така ще се запази, наследи правилно и съхрани за бъдещите поколения визията на създателя ѝ, а в същото време ще има и съвременен привкус.

Ето един не инвазивен начин как да се запази морфологията на мястото и в същото време да се модернизира:

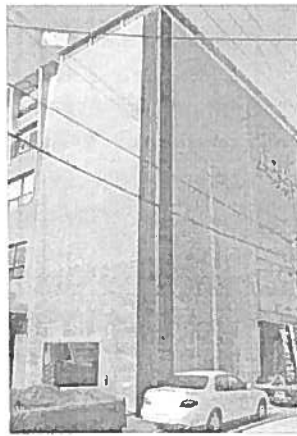
Предложено бе да се изгради трета лента за завой надясно срещу т.нар. Сини плочки, поради затрудненото придвижване на завиващите наляво по ул. Патриарх Евтимий. Този проблем лесно може да се разреши като южната лента на бул. Цар Освободител (при ул. Патриарх

Евтимий) се освободи от спрели и паркирани коли в продължение на 40 м. (пред баничарниците, заведението, кабинета на лекар Чипев до началото на блока). Така завиващите наляво по ул. Патриарх Евтимий и завиващите надясно по бул. Цар Освободител ще се изнасят по-бързо и движението ще се подобри. Освен това препоръчвам всеки, които има кола и двор да бъде задължен да паркира колата или колите си в двора, а не на платното и/или тротоарите, а нарушителите да бъдат санкционирани. Така трафика ще бъде облекчен. Системата на еднопосочените улици е ефективна когато градската инфраструктура има решетъчна морфология – нашият град не разполага с такава морфология или ако има е частична, което отново ще доведе до натоварване на едни кръстовища и пътни артерии за сметка други.

На общественото обсъждане се повдигна въпроса и за ограничения брой паркоместа, на места с недостиг, а на други с излишък по мнение на живущи в тези квартали (като цяло недостиг на паркоместа). Предложените в проекта идеи за усвояването на зад блоковите пространства с цел увеличаване на броя им в диалога се оказа, че са недостатъчни.

Запознах се с мнението на млад архитект, които е предложил да се построят подземни паркинги там където е възможно. Това е много добро предложение, а минималната му стойност може би ще е около 500 000 лв., а най-вероятно и много повече, поради факта, че са нужни укрепвания заради заобикалящите ги жилищни сгради, смяляване на пространството и от там капацитета на подземният паркинг. Също така не е ясно колко етаж под земята е възможно да се построят – всичко зависи от възможностите на терена (в трите направление).

Моето предложение е да съгласувате с живущите колко и къде са необходими по-голям брой паркоместа и да се насочите към съвременни практични методи като например ротационен паркинг. Направих кратко запитване (съвсем повърхностно) към фирма предлагащи такива ротационни паркинги. Попитах ги колко струва най-скъпата има версия (максимален брой коли, оптимизиране на площта, механизми, килограми, обвивка) отговорът беше 25 000 лв./паркоместо (за най-скъпият им продукт). При положение, че няма други възможности това е едно добро решение на проблема, като разбира се не е нужно да се разгледа само най-скъпия вариант.

В предложението за развитие (разширение) на паркоместата не видях да са предвидени места за електромобили и прилежащите към тях станции за зареждане, според наредба № РД-02-20-2 от 20 декември 2017г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии.

Всяко мнение изказано по време на общественото обсъждане или написано тук е с цел градивна критика, всички мои предложения са ориентирани към запазване морфологията на пространството и както вече казах да се надгради и освежи, като се продължи идеята и стилистичният подход на създателя ѝ.

От всичко изложено до момента могат да се направят следните изводи – района на бул. Цар Освободител и прилежащите към него междублокови пространства и зелени площи, не се

нуждаят от коренна реконструкция (визуално и конструктивно), а само от надграждане и освежаване или т. нар. козметичен ремонт.

На фона на закъснялото становище имах възможността да разгледам проекта за централна градска част. Не установих връзка от стилистична и морфологична обединеност между осъществения бул. България, проекта за централна градска част и проекта (представяне) на бул. Цар Освободител, за която главен архитект Джотолов спомена на общественото обсъждане!

Следва извода, че не е много вероятно града да придобие, една тъй „модерна“ за българското съвремие, еkleктика и моля да се самосезирате по този въпрос и да подходите най-неинвазивно към морфологията и стилистиката на града!

гр. Ботевград

Дата: 18.06.2021 г.

С уважение:

/Бианка Маринова/